

DELMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 28.— K. negyedévre 7.— K.
félre 14.— K. egy hónapra 2.40 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A kiadóhivatal telefonja: 81.

Szeged, 1917,

VI. évfolyam, 209. szám.

Szombat, szeptember 8.

Tanyai gyermekek internátusa.

Somlyódi István táblabíró esztendő óta egy gyönyörű gondolatot ápolgat nagy magyar lelkében. A paraszt-internátus kérdését veti föl időnkint, azzal az izzó fajszeretettel, mely az ő egész egyéniségét jellemzi. A tanulni vágyó parasztfiúk iskoláztatásáról és továbbneveléséről való gondoskodás elsőrangú nemzeti érdek. Az öserőtől duzzadó gazdag bánya ugyszólván még érintetlen. A kincsei elvitathatatlanok. Hiszen számos helyi példa mutatja, hogy a magyar léleknek — ha különösen csiszolódna, — nagy az értékük s ezeknek nemcsak a magyar állam, hanem a városok társadalmá is nagy hasznát élvezi. Ezekre szükség volt mindenkor és még nagyobb szükség lesz a még beláthatatlan átalakulás előtt álló jövőben.

Nem is erről akarok én ezuttal, mintegy reflexióképpen Somlyódinak e héten megjelent cikkére, egy és mást elmondani, hanem a kivétel, az internátus megvalósításának módjáról. A szépért, a nemesért rajongó táblabíró ur ugyanis a város feladatává óhajtja tenni az intézmény felállítását. Ez aligha fog eredményre vezetni. A városnak oly hatalmas és számtalan tervet kell megoldani, még pedig hallaszthatatlanul, hogy ezek szinte kimerítően igénybe fogják venni anyagi erejét, ha elkövetkezik a békés munka korszaka. S akkor, amidőn a városnak megvannak a szükséges kulturális intézményei ahhoz, hogy a városi, a vidéki s most már a tanyai magyar gyermekek is megtalálják a művelődéshez s a teljes iskolai végzettséghez vezető utnak a módját, akkor csak az jöhet szóba, hogy a költségek kímélése céljából a mi tanyai gyermekeinknek alkalom és hely adassék az ellátás kérdésének a megoldására. Ez pedig kizárólag az internátus-kérdése. Olyan internátusé, aminőt a kultúra iránt fogékonyabb bánáti svábok már jó pár esztendeje megalapítottak nemzedékeik részére.

És itt az eltérés. A magyar parasztlélek nemesítése, szintén társadalmi uton kellene megkezdeni és később célhoz vezetni, nem pedig városi erővel és munkával. Hivatott embereknek kellene összeállniok (Ezek há! Isennek vannak elegenden Szegeden) és programszerűen megvalósítani a nemzeti kérdés feladatát. A tanyai iskolák tanítóinak kellene kiválasztani az anyagot, az iskoláztatásra alkalmas fiatal lelkeket s ezeket a megalakuló társadalmi ténvezőknek (esetleg egyesülétté alakulva) figyelemükbe ajánlani, kik azután leküzdvé az ősi tradíciókat, rábírnák az illetők hozzátartozóit arra, hogy beadják a gyermekeket a városba, egy olyan helyre, amelyet a föld embereinek a pénze állít fel. És propagandát kellene nekik csinálni, hogy amiként a bánáti németajkuak megszervezték, ők is ezen az uton és ezekkel az eszközökkel szervezzék meg és hozzák létre a *tanyai magyar fiúk internátusát*. Hiszen a tanyai gazdák a háború alatt oly töltét gyűjtöttek (ne mondjuk, hogy harácsolnak) hogy szinte lehetetlenség, ha az ő nyelvükön beszélni tudó és

előttük rokonszenves városi emberek fogják kioktatni őket ezen nagy nemzeti és kulturális kötelességükre — elzárkózzanak a meghozandó anyagi áldozatoktól.

Most kellene megindítani a mozgalmat, mert most sok pénze van a parasztnak. És most kellene felvilágosítani a szegedi parasztot arról, hogy nem minden tanyai gyereket köt le a föld. A földimádáson kívül egyéb kötelességei is vannak a gazdának. Lehetetlenség, hogy elzárkózzanak most ezek a pénzben bővelkedő emberek a részvények jegyzésétől vagy az alapítótagek adakozásától. A magyar parasztnak épp úgy megvan a hűsége, hogy urat nevelljen a gyermekéből, mint másban s ha ez nem is sikerül olyan mértékben, anélkül az évenként igénykezik, nem lesz az baj, ha négy, öt középiskolával visszatér a fiú a magyar föld rögéhez.

És nem is kell annak az internátusnak kimondottan *paraszt-internátusnak* lenni, mert könnyen megtörténhet, hogy az iskolában felvett haladó tanyai gyermek lelkében visszatetszést fog szülni az elnevezés. Mégis a tanyai gazdának kell ezt megcsinálni. Az ő gyermekükről van itt szó. És arról, hogy a saját gyermekükben ösmeriék meg helyesen és ennek alapján tiszteliék is az urat: a szellemi munka fátkyavivőjét.

Igy valósulhat meg Somlyódi István gyönyörű gondolata. És így vihető bele a nemzet vérkeringésébe az egészséges magyar észjárás, a becsület és bölcs magyar gondolkodás, amely ösereivel bizonyára ki fogja küszöbölni azt a sokféle betegséget, mely a nemzet testében mind jobban tért hódít.

—y.

A legutóbbi Isonzó-csatában 18.500 foglyot ejtettünk.

— A San Gabrieleért heves viaskodás folyik. — Az északi lejtőn tíz ellenséges támadás omlott össze. —

BUDAPEST, szeptember 7. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A Trieszt nyílt város ellen intézett ellenséges repülő-támadások naponta ismétlődnek. A Karst-fennsík déli részén tovább tartanak a harcok. Az ellenség eredménytelenül fáradozik, hogy a legutóbbi napokban kivívott sikereinket vitássá tegye. Támadásai, amelyekkel szemben csapatunk ismételtelen elmentámadásba fogtak, nagy veszteségek mellett teljesen megfúszultak. A Monte San Gabrielért még mindig rendkívül heves

viaskodás folyik. Az ellenség számára semmi áldozat sem nagy. Tegnap az északi lejtőn 10 támadás omlott össze; a nyugati lejtőn egy nehéz támadást szintén visszavertünk. Augusztus 19-ike óta az Isonzó mentén összesen 500 olasz tisztet és 18.000 főnyi legénységet fogtunk el. A 11-ik Isonzó csata véráldozat tekintetében a korábbi csata mögött semmibe sem marad vissza. A többi arcvonalról és harcterről nincs fontos közölni való.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

Német rohamcsapatok sikeres előretörése nyugaton.

BERLIN, szeptember 7. A nagy főhadiszállás jelenti: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A flandria arcvonalon a Houtholster-erdő és Hollobecke között újra heves tüzéségi harcok játszódtak le. Az angolok reggel és este erős pergőtűz után Roulers—Yperntől északra 4 kilométer szélességben megtámadták állásainkat, rövid kemény harc után mindenütt visszavertük őket. A foglyok megerősítették, hogy az ellenség ezeknél a támadásoknál, amelyek neki nagy veszteséget okoztak, három hadosztályt vetett harcba. A szomszédos szakaszokon heves tüztámadások után angol felderítő osztagok előretörték, ezek sem érték el semmi sikert. Lensnél

kora reggel részleges támadások az ellenség nagy veszteségei mellett megfúszultak.

A német trónörökös hadcsoportja: A Aisne-arcvonal több helyén és a Champagneban a harci tevékenység egész napon át élénk maradt. Előtérli ütközetekből foglyokat szállítottunk be. A Maas keleti partján a tüzéségi csata kis megszakításoktól eltekintve, még éjjel is tartott. Felfedezett készütségi állások és rohamcsapatok ellen intézett megsemmisítő tüzelésünk a Fos-ses-völgyben megfúszította a franciák támadását. Beaumonttól délre egy württembergi ezred benyomult az ellenséges vonalakba és kézigránátharcban elűzte a megszálló őrseget. Badeni rohamcsapatok be-